

TÜRKONFED 27. İŞ DÜNYASI ZİRVESİ KONUŞMASI
OZAN DİREN – TÜSİAD YÖNETİM KURULU BAŞKANI

26 Eylül 2026, Elazığ

Sayın Cumhurbaşkan Yardımcım, Sayın Valim, Değerli Milletvekilleri, Sayın Belediye Başkanım, Saygıdeğer Başkanlar, Değerli TÜRKONFED üyeleri, Kıymetli konuklar, Basınıımızın değerli temsilcileri,

Sizleri şahsım ve TÜSİAD Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

TÜRKONFED 27. İş Dünyası Zirvesi vesilesiyle Elazığ'da sizlerle bir arada olmaktan büyük mutluluk duyuyorum. Türkiye'nin farklı şehirlerinden, sektörlerinden ve ölçeklerinden iş insanları olarak aynı çatı altında buluşuyoruz. Bu zirve ülkemizin üretim gücünü, girişimcilik kapasitesini ve birlikte düşünme iradesini temsil etmesi bakımından çok kıymetli.

TÜRKONFED'in bugün ulaştığı yer; ortak gelecek fikri etrafında oluşan dayanışma kültürünün, yerel tecrübenin ve sivil toplum kapasitesinin sonucudur. Bugün aramızda TÜSİAD'ın geçmiş dönem başkanları da bulunuyor. Kendilerinin SİAD'ların Platformdan konfederasyona dönüşmesi ve TÜRKONFED'in bu noktaya gelmesinde büyük emeği var. Değerli katkıları ve bugün bizlerle oldukları için çok teşekkür ediyorum.

Değerli Katılımcılar,

Dünya ekonomisinde ticaretin kuralları değişiyor, tedarik zincirleri yeniden kuruluyor. Ülkeler ve şirketler yalnızca en ucuz tedarikçi değil, en güvenilir ve en dayanıklı ortağı arıyor.

Türkiye bu döneme güçlü bir sanayi tabanı, esnek üretim kabiliyeti, girişimci iş kültürü ve Avrupa değer zincirleriyle kurduğu derin bağlarla giriyor. Elbette ki bu potansiyelin kendiliğinden rekabet üstünlüğüne dönüşmediğini biliyoruz. Bunun için doğru teşhis, ortak yön ve güçlü uygulama kapasitesi ile, bu zirvenin başlığında belirtildiği gibi, kalıcı belirsizlik çağında dayanıklılığımızı artırmak gerekiyor.

Son üç yıldır makroekonomik dengelenme ve istikrar arayışındayız. Enflasyonla mücadele bu çerçevenin vazgeçilmezi. Ancak kalıcı başarı için para ve maliye politikalarının yanında reform ve sanayi politikası ayağını da tamamlamalıyız. Talep koşullarını dengelerken, orta vadede üretim kapasitesini, verimliliği ve teknolojik yetkinliği artırmak zorundayız. Sanayimizin, kayıtlı istihdamın ve ihracatımızın nefes alanını genişletmeliyiz.

TÜSİAD Maliyet Bazlı Rekabet Gücü Endeksi'nin dün yayınlanan son verileri de bu ihtiyacın altını çiziyor. Endeks; ara malı, enerji, işgücü ve finansman maliyetlerini ana ihracat pazarlarımızdaki rakip ülkelerle karşılaştırıyor. 2026'nın

ikinci çeyreğinde maliyet bazlı rekabet gücümüz önceki çeyreğe göre yüzde 1,3, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 2,9 geriledi. Son iki yılda gıda, kimyasal ürünler, kauçuk ve plastik gibi sektörler ortalamadan daha yüksek bir rekabet gücü kaybına uğradı. Ana metal, fabrikasyon metal, elektrikli teçhizat ve motorlu kara taşıtları gibi sektörlerdeki rekabet kaybı ise diğer sektörlerle göre sınırlı. Son beş yıllık süreçte tüm sektörler ciddi bir rekabet gücü kaybıyla karşı karşıya. Bu tablo, rekabetçiliğin yalnızca kurdan ya da faizden ibaret olmadığını gösteriyor.

Elbette teknoloji, inovasyon, enerji verimliliği, sürdürülebilirlik ve nitelikli istihdam da rekabetçiliğin asli unsurları. Ama maliyetler kalıcı biçimde bozulduğunda şirketlerin bu alanlara yatırım yapma gücü de zayıflar.

Dezenflasyon hedefini korurken; üretim, ihracat ve dönüşüm yatırımları için hedefli, seçici, şeffaf ve ölçülebilir finansman imkânları oluşturmamız. Desteklerin başarısını kullandırılan kaynakla değil; verimlilik, ihracat, teknoloji, enerji tasarrufu ve kayıtlı istihdam üzerindeki etkisiyle ölçmeliyiz.

Öte yandan küresel ekonomide jeopolitik, teknolojik ve maliyet esaslı baskılar giderek artıyor. Sanayimizde uzun vadeli dayanıklılık için kamunun liderliğinde ve iş dünyası paydaşlarının iş birliğiyle 10-15 yıllık bir sanayi stratejisini planlamamız.

- Hangi pazarlarda derinleşeceğiz?
- hangi teknolojilerde yetkinlik oluşturacağız?
- hangi sektörlerde ve hangi bölgelerde ölçek büyüteceğiz?

bunları netleştirmeliyiz.

Mevcut üretim kapasitesinin, teknolojik donanımının ve insan kaynağının nasıl bir planlama ile dönüştürüleceğini belirlemek, artık dayanıklılığın olmazsa olmazı konumunda.

Değerli Konuklar,

Dayanıklılığın bir diğer boyutu, değişen küresel ekonomik düzende ülkemizin konumunu korumak ve güçlendirmektir. Avrupa Birliği'nde yeni sanayi politikaları ve ticaret düzenlemeleri, başta Sanayi Hızlandırıcı Yasası olmak üzere, rekabet koşullarımızı doğrudan etkileyecek. AB'nin üçüncü ülkelerle genişleyen serbest ticaret anlaşmaları da bu tabloyu şekillendiriyor.

Bu süreçte Türkiye, Gümrük Birliği ve Avrupa üretim ağlarıyla kurduğu derin entegrasyon doğrultusunda, yeni Avrupa sanayi mimarisinin doğal bir parçası olarak görülmeli. TÜSİAD olarak, ülkemizin AB Sanayi Hızlandırıcı Yasası taslağındaki Avrupa tanımının içinde yer alması için savunuculuk faaliyetlerimizi yoğun şekilde sürdürüyoruz.

Değerli konuklar,

Aynı dönüşüm, küresel ticaretin güzergahlarını da yeniden şekillendiriyor. 2020'den itibaren art arda yaşanan küresel ve bölgesel krizler yeni kırılmalıklar yarattı. Bağlantısallık kavramı, artık dayanıklılığın çok önemli bir ögesi. Bağlantısallık yatırımlarında öncelik, en ucuz ya da en hızlı rotalardan, kriz dönemlerinde de işlerliğini koruyabilen dayanıklı güzergahlara kayıyor. Bu konjonktür Türkiye için fırsatlar açıyor. Ülkemiz transit yükünü artırmanın ötesine geçerek; malların durduğu, işlendiği ve yeniden dağıtıldığı, lojistik değeri tutabilen bir merkez olabilir. Burada da kamu koordinasyonunda ve özel sektör işbirliğiyle yürütülen bir planlama önemli olacaktır.

Değerli Konuklar,

Dayanıklılığın çevresel, sosyal ve bölgesel boyutu da büyük önem taşıyor.

Akdeniz Havzası'nda yer alan bir ülkeyiz ve iklim krizinin kuraklıktan tedarik zincirlerinde kırılmalıklara kadar uzanan etkilerini her geçen gün daha derinden hissediyoruz. Küresel iklim gündeminin merkezinde olan COP'un ülkemizin ev sahipliğinde gerçekleşecek olması büyük bir fırsat. Bu süreci; kaynak verimliliğinden döngüsel ekonomiye, temiz enerjiden adil geçişe kadar tüm dönüşüm ajandamızı hızlandıracak ve iklim dayanıklılığımızı artıracak bir kaldıraç olarak değerlendirmeliyiz.

Yeşil ve dijital dönüşümün merkezinde insan var. Yapay zekâ yalnızca verimlilik meselesi değil; eğitim, beceri, çalışma hayatına katılım ve sosyal uyum meselesi. Bu dönüşüm, eğitim ve beceri politikalarının geleceğe hazırlanmasını daha da önemli kılıyor. PISA 2025 sonuçlarında kaydettiğimiz ilerleme umut verici. Şimdi önceliğimiz bu kazanımı kalıcı hale getirmek; fırsat eşitliğini güçlendirerek, öğrencilerimizi geleceğin becerileriyle buluşturarak, gençlerimizi geleceğe dirençli yetiştirmek olmalı.

Kadınların ekonomik hayata eşit ve kalıcı katılımını sağlamak da kalkınmanın temel altyapısı. Bakım hizmetleri, güvenli yaşam ve çalışma koşulları, iş-yaşam dengesi ve eşit temsil; sosyal politikanın ötesinde daha güçlü bir ekonomi için zorunluluk.

Fırsat eşitliğini sadece kadın-erkek arasında değil bölgeler arasında da güçlendirmeliyiz. Bir girişimcinin finansmana, bir işletmenin nitelikli işgücüne ve dijital altyapıya erişimi, bulunduğu şehre göre değişiyorsa ülkemizin bütün potansiyelinden yararlanmamız mümkün olmaz. Elazığ'ın ve Anadolu'nun her şehrinin üretim, girişimcilik ve insan kaynağı kapasitesini harekete geçirmek; yalnızca yerel kalkınmayı değil, ülkemizin ekonomik dayanıklılığını da güçlendirecektir.

Bunun için öngörülebilir bir yatırım ortamı da hayati önemdedir. Hukuk güvenliğinin, şeffaflığın, rekabetin, liyakatin ve kurumsal öngörülebilirliğin güçlendiği bir zemin; yatırımı, inovasyonu ve uluslararası yatırım girişini destekler.

Değerli Konuklar,

Ülkemizde terörün sona ermesi ve huzurun kalıcı tesisi her şeyden önce bölgede gençlerin gelecek umudunu artırır. Demokratik kurumlar ve hukukun üstünlüğü, ekonomik koşullarda iyileşme ve gelir adaleti, dengeli bölgesel kalkınma, eğitim, sağlık ve temiz bir çevre gibi unsurlar toplumsal güveni ve dayanıklılığı yükseltir. Sona eren terörün ardından temennimiz; demokratik ve ekonomik kalkınmayı hızlandıracak kapsamlı bir reform gündeminin hayata geçmesi ve bölgede yatırım ortamının güçlenmesidir.

Sürdürülebilir refah; güçlü bir üretim tabanı, rekabetçi sanayi kapasitesi ve nitelikli insan kaynağı üzerinde yükselecek. Bugün ekonomik programın başarısını ölçmekte, elbette enflasyonun kalıcı biçimde düşmesine bakmak çok önemlidir. Ama bunun yanında sanayinin nabızı kaçta atıyor, üreticinin yatırım iştahı ne durumda, gençlerimiz geleceğin üretiminde kendilerine nasıl bir yer görüyor, ihracatçımız küresel pazarda hangi katma değerle rekabet ediyor; bu soruların cevapları da en az makro göstergeler kadar önemlidir.

Değerli Konuklar,

TÜSİAD olarak, gelişmiş, saygın, adil ve çevreci bir ülke olarak hak ettiğimiz konuma ulaşmak için çalışmayı sorumluluğumuz kabul ediyoruz. Tüm çalışmalarımızda bize güç veren motivasyonumuz; Mustafa Kemal Atatürk'ten devraldığımız Cumhuriyet mirasına ve gelecek kuşaklara karşı sorumluluğumuzu yerine getirmektir.

Bu anlayışla TÜRKONFED'in, yerel iş dünyası kuruluşlarının ve tüm paydaşların ortaya koyduğu ortak akla büyük değer veriyoruz.

Bu değerli zirvenin ülkemiz, iş dünyamız ve Elazığ için hayırlı sonuçlar doğurmasını diliyorum; emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.